

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **R.**, bývajúcej v O., zastúpenej advokátskou kanceláriou L. so sídlom v B., proti žalovanému **F.**, so sídlom v B., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 13 C 17/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. júla 2014 sp. zn. 13 Co 774/2013, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. júla 2014 sp. zn. 13 Co 774/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa v konaní domáhala, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sumu 2 538 € s príslušenstvom, z titulu náhrady škody ako bolestného, za úraz ktorý utrpela 25. marca 2011. Žalobkyňa svoj žalobný návrh neskôr rozšírila tak, že žiadala, aby súd žalovaného vo svojom rozhodnutí zaviazal na zaplatenie náhrady škody, spočívajúcej za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 21 222 €. Žalobkyňa uviedla, že k úrazu došlo z dôvodu nedostatočného zabezpečenia vstupu do budovy, pretože v priestore medzi vstupnými dverami chýbala rohož, následkom čoho vznikla v podlahe priehlbina na mieste, kde mala byť rohož pôvodne umiestnená. Toto miesto nebolo nijakým spôsobom označené a bolo prekryté vzorkovaným kobercom. Bežným pohľadom nebolo možné spozorovať, že povrch pod kobercom nie je rovný a že koberec len pokrýva nerovnosť podlahy, ktorá vznikla odstránením rohože. Z tohto dôvodu zakopla o túto nerovnosť v podlahe v časti prekrytej kobercom, následkom čoho spadla a pri páde ramenom zavadila o konštrukciu protiľahlých dverí a utrpela úraz.

Žalovaný v písomnom vyjadrení a tiež vo výpovedi uviedol, že nárok žalobkyne neuznáva. Priestory boli dostatočným spôsobom zabezpečené, medzi vstupnými dverami

sa nachádzala gumová rohož, zároveň dochádza k pravidelnej výmene čistiacich rohoží. V rámci priestorov D. vykonával bezpečnostný technik pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pričom v priestore medzi vstupnými dverami do budovy a halou daňového úradu bol povrch rovný, neexistovalo tu nebezpečenstvo zakopnutia, nebezpečenstvo pádu, alebo možnosti zrážky s prekážkou. Za príčinu pádu žalobkyne a následného zranenia preto nie je možné považovať nedostatočne zabezpečené priestory, ale nepozornosť žalobkyne.

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 13. mája 2013 č.k. 13 C 17/2012-162 pripustil návrh žalobkyne na rozšírenie podanej žaloby.

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 1. augusta 2013 č.k. 13 C 17/2012-181 žalobný návrh žalobkyne zamietol. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení konštatoval, že žalobkyňa si uplatnila právo na náhradu škody z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Na základe vykonaného dokazovania súd prvého stupňa konštatoval, že žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala, že skutkový dej sa stal tým spôsobom ako ho v konaní tvrdila. Z nijakého dôkazu vykonaného v rámci konania nebola potvrdená tá skutočnosť, že v čase úrazu vo vstupnom priestore medzi dvoma dverami D. chýbali gumené rohože, ktoré by vytvorili priehlbínu v podlahe a táto mala byť prekrytá hnedým vzorovaným kobercom. Takéto svoje tvrdenia žalobkyňa nepreukázala ani pomocou dôkazov v konaní vykonaných, prípadne ohliadkou, prípadne výsluchom svedkov, najmä záchranárov, ktorí sa zúčastnili pri jej prvotnom ošetrovaní. Tvrdenie o tom, že aj jeden zo záchranárov na takomto nerovnom povrchu zakopol, sa v konaní preukázať nepodarilo. V tejto súvislosti žalobkyňa žiadne ďalšie dôkazné prostriedky neprodukovala a ani ich nenavrhol. Súd prvého stupňa poznamenal, že žalovaný naopak v konaní preukázal pravidelnosť pri výmene čistiacich rohoží, ktoré boli obmieňané v pravidelných týždenných intervaloch a boli vymenené aj jeden deň pred údajným vznikom úrazu v týchto priestoroch. Boli tmavomodrej farby, textilného povrchu, kde spodná časť je z gumeného materiálu. Žalovaný taktiež v konaní preukázal pravidelné vykonávanie prehliadky bezpečnosti pri práci a aj vstupných priestorov. Súd prvého stupňa teda konštatoval, že žalobkyňa nijakým spôsobom nepreukázala okolnosti ňou tvrdené v tom zmysle, že v priestore medzi vstupnými dverami 25. marca 2011 chýbali gumené rohože, ktoré sú inak vložené do priehlbín v podlahe a tieto prekryté farebným, zrejme hnedým vzorovaným kobercom. O náhrade trov konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 1. júla 2014 sp. zn. 13 Co 774/2013 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení konštatoval, že rozhodnutie súdu prvého stupňa spočíva na vecne správnych skutkových a právnych záverov. Poznamenal, že nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spochybňovali správnosť rozsudku súdu prvého stupňa. Uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa postupoval správne, keď žalobný návrh zamietol. Dôvody, pre ktoré tak urobil, správne a podrobne rozobral v odôvodnení svojho rozsudku. Odvolací súd sa s týmito dôvodmi v celom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach na ne odkázal. Na základe vykonaného dokazovania súd prvého stupňa správne konštatoval, že žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala, že by sa skutkový dej stal tým spôsobom ako ho v konaní tvrdila. Z nijakého dôkazu vykonaného v rámci konania, nebola potvrdená tá skutočnosť, že v čase úrazu vo vstupnom priestore medzi dvoma dverami D. chýbali gumové rohože, ktoré by vyplnili priehlbínu v podlahe a táto mala byť prekrytá hnedým vzorovaným kobercom. Toto svoje tvrdenie žalobkyňa nepreukázala ani pomocou dôkazov vykonaných v konaní a to obhliadkou na mieste samom, prípadne výsluchom svedkov záchranárov, ktorí sa zúčastnili pri jej prvotnom ošetrení. Odvolací súd zdôraznil, že v tomto smere správne súd prvého stupňa konštatoval, že žalobkyňa žiadne ďalšie dôkazné prostriedky neprodukovala a ani ich nenavrhol. S poukazom na § 213 ods. 1 - 5 O.s.p. odvolací súd poznamenal, že prehodnotením dokazovania, ktoré vykonal prvostupňový súd, nemôže odlišne posúdiť skutkový stav veci. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietala odňatie jej možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), iné vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, arbitrárne a zjavne neodôvodnené. Poznamenala, že nedôvodné použitie § 219 ods. 2 O.s.p. odvolacieho súdu malo za následok, že žalobkyňa vôbec nedostala zrozumiteľnú, presvedčivú a zistenému skutkovému stavu zodpovedajúcu právnu argumentáciu, ktorá by ju utvrdila o správnosti myšlienkového postupu pri použitej argumentácii odvolacieho súdu v rámci odvolacieho konania. Konštatovala, že súdy oboch stupňov nevykonali ústavne súladný výklad aplikovaných právnych noriem (§ 415 a § 420 Občianskeho zákonníka v spojení

s § 132 a § 157 ods. 2 O.s.p.), v dôsledku čoho sú tieto rozhodnutia zmätočné a v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Žalobkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t. j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho

zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Vychádzajúc z obsahu dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Z hľadiska posúdenia existencie procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O. s. p. ako dôvodu zakladajúceho prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (v danej veci proti potvrdzujúcemu rozsudku) nie je pritom významný subjektívny názor dovolateľa, že v konaní k takejto vade došlo, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne takouto vadou zaťažené t. j., že nastali skutočnosti, v dôsledku ktorých vada vznikla (prejavila sa) resp. nebola odstránená v postupe – rozhodnutí odvolacieho súdu.

Z obsahu spisu vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa podala odvolanie žalobkyňa (č.l. 189-195 spisu), ktoré bolo doručené žalovanému 2. októbra 2013 (úprava súdu č.l. 197 spisu). K odvolaniu sa žalovaný písomne vyjadril podaním z 9. októbra 2013 (č.l. 202 – 206 spisu). Uvedené vyjadrenie obsahovalo skutkovú a právnu argumentáciu. Spis bol následne predložený krajskému súdu (predkladacia správa č.l. 207 spisu), ktorý po oznámení v súlade s § 156 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 3 O.s.p. (č.l. spisu 220) vo veci 1. júla 2014 (č.l. 221 spisu) rozhodol. Teda vyjadrenie žalovaného k odvolaniu nebolo doručené žalobkyni.

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces. Keďže v danej veci vyjadrenie žalovaného nebolo doručené žalobkyni, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné odvolacie konanie považovať za spravodlivé. Preto dovolací súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva dovolateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 335/06), v dôsledku čoho bola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na Rozsudok ESĽP no. 16639/11, zo 7. októbra 2014 v prípade Ďurďovič a Rozsudok ESĽP z 13. júna 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel ESĽP k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľke bola v danom prípade odňatá možnosť konať pred súdom. Dovolanie dovolateľky je preto nielen prípustné (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.).

Z vyššie uvedených dôvodov preto najvyšší súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2015

JUDr. Viera P e t r í k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová